

Maarian kirkon suunnitelmien hyväksyminen

238/03.03.01.01/2024

Yhteinen kirkkoneuvosto 20.03.2025 § 88

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on osaltaan hyväksynyt Maarian kirkon korjaussuunnitelmat kokouksessaan 7.11.2024. Yhteinen kirkkovaltuusto on hyväksynyt suunnitelmat 11.12.2024 ja lähettänyt suunnitelmat Kirkkohallitukselle lupaa varten. Päätöksessä ja suunnitelmissa on kuitenkin ollut virheitä ja tarkennustarpeita, joiden johdosta Kirkkohallitus on kokouksessaan 30.1.2025 päättänyt palauttaa Maarian kirkon korjausta koskevan luvan uudelleen valmisteltavaksi ja päätettäväksi.

Tämän takia Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on tehnyt suunnitelmiin saatujen kommenttien mukaisia muutoksia ja tarkennuksia. Päivitetyt suunnitelmat on hyväksytty Maarian kirkon korjaustöiden rakennustoimikunnassa 6.3.2025. Muutokset ja päivitetyt suunnitelmat hyväksytään uudelleen yhteisessä kirkkoneuvostossa ja kirkkovaltuustossa. Kirkkovaltuusto hakee kirkkohallitukselta kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.

Suunnitelmiin tehdään seuraavat muutokset, jotka ovat vähäisiä:

- suunnitelmissa esitetään selkeästi, että vanhat rintamukset hyödynnetään ja siirretään ja että rintamus lisätään myös saarnatuolin eteen
- kirkon takaosan irtotuolein tai pöydin kalustettava alue toteutetaan tasaisena ja lattia luiskataan vasta sen jälkeen osuudella, jossa penkit säilyvät
- irtotuolien varastointi asehuoneessa on esitetty suunnitelmissa
- lähetyskynttelikkö sijoitetaan pois parven alta (paikka tarkennetaan myöhemmin).

Suunnitelma, jossa on korostettu tehdyt muutokset, on esityksen liitteenä.

Uusi esitys on siten:

Koroisten piispanistuimen koillispuolelle rakennettu Maarian kirkko kuuluu Vähäjoen ja Aurajoen alajuoksun keskiaikaisten kivikirkkojen keskittymään. 1200-luvun alussa perustetun seurakunnan kivikirkko on historiallinen maamerkki pitäjän hengellisestä ja hallinnollisesta keskuksesta, joka sijaitsee aluksi Koroisten piispanistuimen ja myöhemmin hiippakunnan keskuksen Turun tuomiokirkon läheisyydessä.

Maarian kirkon valmistuminen ajoittuu nykytutkimuksen mukaan 1440-luvulle. Kirkon nykyasu on peräisin 1980-luvun alkupuolen laajasta peruskorjauksesta, jossa sisäpuolen restaurointitöiden lisäksi korjattiin rakenteita, parannettiin tilojen toiminnallisuutta ja uusittiin 1930-luvulla asennetut tekniset järjestelmät. Merkittävin muutos oli keskiaikaisten elementtien esiin nostaminen ja vastaavasti uusgotiikan kerrostuman poistaminen.

Rakennuksessa on ollut sisäilmaongelmia 2010-luvun loppupuolella ja rakennukseen on tehty korjauksia johtamalla mm. kattovedet pois päin rakennuksesta. Suoritetuilla korjauksilla ei ole kuitenkaan saavutettu toivottua lopputulosta, koska ratkaisevaa olisi saada poistettua kostuneet rakenteet ja haitta-aineet alapohjasta ja saada estettyä ilmavuodot rakennuksen alapohjasta ja toteuttaa kapillaarikatko, mikä vaatii koko alapohjan uusimisen. Lattiarakenteet on aikaisemmissa korjaus- ja muutostöissä toteutettu vuonna 1909 valetun betonilaatan päälle. Rakenteesta on puuttunut kapillaarikatko, joka on osaltaan vaikuttanut kosteusvaurion syntymiseen.

Lattiarakenteen korjaukselle on selvitetty eri vaihtoehtoja ja nyt viimeisimmissä suunnitelmissa esitetään kirkkosalin puulattia-alueen rakenteiden uusimista kokonaisuutena. Vanha lattiarakenne esitetään purettavaksi ja tämän alta kaivettaisiin pois maa-ainesta siten, että pystytään toteuttamaan kapillaarikatkon vaatimat rakenneerrokset. Kaivussyvyys pyritään pitämään mahdollisimman matalana. Uusi lattiarakenne toteutettaisiin betonirakenteisena, jossa on kantava betonilaatta sekä betoninen pintalaatta. Tämän päälle toteutettaisiin uusi laualattiarakenne sekä osaan lattia-alueita uusi tiililaattalattia. Tiililaatoitetulle uudelle, lattian osuudella sijoitetaan betoniseen pintalaattaan vesikiertoinen lattialämmityspotkisto. Laualattian alueella toteutetaan aikaisemman toteutustavan periaatteita vastaavasti lämmitys kirkkosalin penkkien alle sijoitettuihin uusittaviin pattereihin. Lattialaudoitusta ja laajennettava tiililattia toteutettaisiin nykyisten pintamateriaalien mukaisina väritykseltään sekä mitoitukseltaan.

Koska koko lattiarakenteen uusiminen on jo itsessään raskas korjaustoimenpide, kannattaa lattian uusimisen yhteydessä suorittaa myös muita kirkon esteettömyyden ja käytettävyyden parantamiseen liittyviä toimenpiteitä. Lattiarakenteiden uusimisen yhteydessä parannettaisiin kirkkosalin esteettömyyttä toteuttamalla tuulikaapin alueen uusi lattia loivasti luiskattuna. Kirkon takaosan uusi lattia toteutetaan tasaisena ja loppuosa kirkkosalin lattiasta hyvin loivasti kaltevana (7 mm metriä kohden). Lattian kallistaminen mahdollistaa myös tasoeron poistamisen alttarialueen sekä kirkkosalin lattioiden väliltä. Lattiarakenteiden uusimisen yhteydessä toteutettaisiin induktiosilmukat kirkkosalin lattiarakenteeseen.

Alttarialueen sekä sisäänkäynnin alueen toiminnallisuutta ja monikäyttöisyyttä parannettaisiin poistamalla lähimmät kolme ja neljä penkkiriviä alttarin edustalta sekä neljä penkkiriviä molemmilta puolilta keskilaivaa lehterin alapuolelta alueelta. Vanhat rintamukset säilytetään ja siirretään saarnatuolin eteen ja

ensimmäisen jäävän penkkirivin eteen. Näiden alueiden poistettavat penkit esitetään korvattavan irtotuolein. Poistuvat penkit säilytetään seurakuntayhtymän varastossa, jolloin ne voidaan tarvittaessa palauttaa. Poistuvia penkkejä ei ole mahdollista käyttää sivupenkkeinä, koska sivukäytävien poistumistieveyksy kapenisi. Altтарin irtotuolein varustettava alue toteutettaisiin tasaisena lattia-alueena tiililaattapintaisena. Alueella on mahdollista järjestää erilaisia kokoontumisia sekä keskustelupiirejä ja alueella olisi tilaa kuoroille. Irtotuolit kytketään toisiinsa, jotta poistumisturvallisuus säilyy. Irtotuolit varastoidaan asehuoneeseen, kun niitä ei käytetä. Erilaisia toiminnallisia vaihtoehtoja kalustuksia kirkon etu- ja takaosaan on esitetty liitteessä. Mikäli, etuosasta poistettavien penkkirivien määrää vähennetään, heikkenee etuosan käytettävyys huomattavasti. Päivitetyt arkkitehtisuunnitelmat ja piirustusluettelo ovat liitteenä.

Toiminnalliset muutokset keskittyvät pääosin kirkkosaliin sisäänkäynnin sekä altтарin lähialueille. Sisäänkäynnin läheisyyteen on suunniteltu keittiökalusteen sekä wc-tilan lisääminen. WC-tilan ääneneristys on huomioitu. Samassa muutoksessa nykyisen siivoukskomeron sijainti muuttuu. Keittiökaluste varustetaan siirtoseinärakentein, jolla voidaan häivyttää keittiön toiminnot, kun niitä ei käytetä.

Teknisinä korjauksina toteutettaisiin kirkon sähkö-, lämmitys-, ja äänentoistojärjestelmien uusiminen sekä valaistuksen parannukset. Kirkon yleisvalaistukseen tarvitaan parannuksia sekä säädettävyyttä. Uudessa suunnitelmassa altтарin edustan irtotuolit mahdollistavat tilan monipuolista käyttöä erityyppisissä tilaisuuksissa ja näin tämän alueen valaiseminen tulee tarkasteltavaksi. Lisäksi on toivottu krusifiksin sekä saarnatuolin valaistukseen parannuksia.

Maarian kirkon peruskorjauksen rakennustoimikunta pyytänyt lausunnot Maarian seurakunnan seurakuntaneuvostolta, seurakuntayhtymän vammaisneuvostolta sekä Museovirastolta. Museovirasto on osallistunut hankkeen suunnitteluvaiheeseen aktiivisesti ja lausunto saatiin 7.11.2024. Turun kaupungin esteettömyyslausunto on saatu 12.11.2024. Rakennuslupa muutostöille on saatu 9.1.2025. Saadut lausunnot ovat liitteenä.

Rakennustyöt on kilpailutettu ja hankkeen kokonaisurakoitsijaksi on valittu Consti Korjausrakentaminen Oy. Koska kyseessä on sisäilmaongelmainen kohde, tulee kaikki seinä- ja kattopinnat sekä kirkossa olevat maalaukset puhdistaa konservaattorin toimesta ja tarvittaessa konservoida. Myös kaikki kirkkoon takaisin palautettavat kankaat, taulut ja esineet puhdistetaan ja konservoidaan. Rakennushistoriaselvitys valmistui syksyllä 2024.

Lapsivaikutusten arviointi: Maarian kirkon korjauksella on kirkkojärjestyksen 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia. Korjaustöiden jälkeen kirkossa on mahdollisuus järjestää monipuolisempaa toimintaa myös lapsille ja nuorille.

Esitys

Yhteinen kirkkoneuvosto tutustuu Maarian kirkon päivitettyihin korjaussuunnitelmiin ja päättää osaltaan hyväksyä päivitetyt suunnitelmat ja esittää edelleen yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää

1. hyväksyä Maarian kirkon päivitetyt korjaussuunnitelmat
 2. hakea kirkkohallitukselta kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.
- kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.

Päätös

Esityksen mukaan.